

PREU DE SUSCRIPCIÓ.

EN BARCELONA:

Per 3 mesos. 4 rs.
Per 6 id. 7 id.
Per un any. 12 id.

ADMINISTRACIÓ.

Llibreria de E. Puig, Plassa Nova número 5.

Las suscripciones comensarán lo dia primer de cada mes, y no sen servirá cap á fora que no s' hagi rebut lo seu import ab llibransas ó sellos de correu.

La correspondencia al Director de L' *Así*, Hospital, núm. 96.

2 quartos lo número.

SURTIRA UN COP CADA SEMMANA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ.

FORA DE BARCELONA:

Per 3 mesos. 6 rs.
Per 6 id. 11 id.
Per un any. 20 id.

ADMINISTRACIÓ.

Llibreria de E. Puig, Plassa Nova número 5.

Se insertaran las composicions que remetin los suscriptors, subjectanse al examen de la Redacció y quedant los originals en poder d'aquesta, encara que no s' insertin.

2 quartos lo número.

L' ASÍ.

PERIÓDICH AGRE-DOLS AB RIBETS DE LITERARI.

ESCEPCIONS DE LA REGLA.

No sempre, apreciadas lectoras, haig de mullar la ploma en fèl per dirigir-me á vosaltres; no es lo meu gust tampoch lo fer de ella unas estisoras per retallar las vostras faltetas; y com á una proba de lo que acabo de dirvos, comenso 'l present article sens altre objecte que 'l de reconciliar-me ab lo vostre afecte, ó mes ben dit; per apartar de sobre meu lo pés de las vostras iradas queixas.

Quand en mos escrits deixo anar la paraula *donas*, me refereixo á la generalitat de ellas, sens desconeixer que algunas tenen sobrada rahó per queixarse de la calificació, algunas vegadas massa dura que las aplico; pero també hebeu de compendre vosaltres que no vaig equivocat del tot, puig d' altra manera 'm sentiriau cantar encara si hagués de donar rahó de lo que es la especie per los informes que 'm donariau cada una de vosaltres, de las demás *individuas*. Si pregunto á la vehina per la vehina, primer se recorda de las cosetas que li fan poch favor que de las que la podrian fer apreciable á mos ulls; si pregunto á la parenta per la parenta, una resposta com aqueixa:

—Es guapeta, treballadora, té molts principis; pero... es la que sempre arrancaré de sos llabis. ¿Perqué os queixen donchs de la fama que entre el sexo de *calsas* teniu, si vosaltres mateixas hebeu sigut y sou las trompetas d' aquesta fama?

No vos retrech aquesta inclinació, que ab molt raras escepcions totas teniu, per tirarvos en cara una falta mes, res d' aixó; ja os he dit al comensar que 'l meu objecte es, avuy molt diferent y aquí sols dech anyadir que ho faig per disculpar-me en la part que 'm toca de los reccriminacions que continuament dirigiu als homes, per lo mal concepte en que vos tenen.

Aquí no vé del tot malament lo donarvos un consell. Quand parlev de una semblant vostra, procureu fer ressaltar mes las bonas qualitats que l' adornan que las dolentas que per desgracia tingui; si os veyeu precisadas á contar aqueixas, procureu donarli un coloret de inculpabilitat que la fassi menos despreciable, en una paraula; feu tot lo contrari de lo que ara feu, empleyen aquell pero per encubrir la culpa, aixis com moltes vegadas l' useu per deslluir qualitats apreciables. D' aquesta manera solament es com podeu treure la taca que sobre vosaltres pesa y que per vostra culpa se vá exagerant mes cada dia.

Després d' haberme passat conseller vostre sense demanarvos permis, perque ja se que me l' hauriau negat, me 'n aniré directament al principal objecte, y 'm sembla que vos sento exclamar que ja es hora; perque saposo no han de habervos sigut massa satisfactorias las anteriors paraulas.

Per ferho com correspon á ma intenció, haig de concretarme bastant fuigint de la generalitat, aixis es, que ja no parlaré de las donas com á tals, perque mirant baix un aspecte diferent á cada una de ellas, veurem com totas poden anar compresas en lo títol de aquest escrit.

¿Si totas son escepcions, ahont es la regla? Com se pot dir de las donas lo que s' acostuma, si cada una d' ellas particularment s' aparta de la classificació acostumada? Apoch, apoch; ja he dit que aquí consideraba á la dona baix un determinat concepte y no té res de particular que aixis succehesca puig fins pot succehir que un objecte sigui bó per una cosa á pesar de ser dolent per totas las altrás.

Aixis com no hi ha en lo mon ser algun que no tingui sa utilitat mes ó menos coneguda, tampoch hi ha cap dona que no tingui un cúmul de bonas qualitats si se la mira relativament á un altra persona. Lo cor de las fillas de Eva té una pro-

pensió molt marcada á la estimació, y mes ó menos encoberta, crech que no n' hi ha cap que no la tingui posada en algú. Per aqueix, aquella dona s' acosta molt al complement de la bondat; si una falta li pot notar y ho examina bé, de segur que haurá de atribuir-la mes aviat á un excés de aquella mateixa estimació que no á las ganas de faltar. La dona mes depravada, la de costums mes perversas, si la observen en tot lo que, en cara que remotament, toca á la persona objecte del seu carinyo; la trobareu desconeguda, la observaren modesta y recullida; si per desgracia es un d' aquells sers que estiman en rés lo que haurian de estimar mes que tots los tresors, fins vos pareixerá honrada. Aquesta última, clar es que may podrá arribar á mereixer la calificació de bona; pero pel costat que nosaltres las mirem, arribará á serho; respecte á la persona per ella estimada, tindrà totas las qualitats que 's requereixen per ferla acreedora á dit títol.

Nosaltres millor que ningú podem jutjar de la veritat d' aquestas paraulas; nosaltres homes que baix un sentit las tractem ab duresa, debem coneixer si baix un altre sentit son cada una una escepció de la regla que respecte á ellas tenim formada. ¿Qui de nosaltres no es verament estimat per una dona quand menos? ¿Qui no té una mare, ó una esposa, una filla ó una germana, que no li demostrí practicamente la diferencia que hi ha de una dona, simplement com á tal considerada, á una dona quand se considera baix una de las relacions de familia indicadas? Ningú; y puig que aixis es y aixis nos ho demostran, femho constar; y quand nos preguntin la nostra opinió respecte de las donas, fem sempre la distinció que acabo de indicar y diguem en aqueix concepte que son de molt difícil calificació, tota vegada que equiparan lo mal que 'ns poden reportar per un cantó ab lo bé que 'ns ocasionan per l' altre.

Ara, lectoras meuas, sino esteu contentas; han-

reu de fer l' obsequi de enviar una llista de las qualitats de cada una al vostre admirador.

ENRICH.

D. QUIJOTE Y D. LLUIS CARRERAS.

Hi ha en la historia literaria de cada nació èpocas de verdadera decadencia, qu' es manifesta ab la prostitució del bon gust, ab lo menysprei de las sabias lleys de la critica que donan per resultat l' aparició de monstruosas obrassemblants al que 'ns pinta tant admirablement Horaci. Afortunadament surt un Atila literari que aquest vull, aquell no vull, aquest preneh, deixo aquell altre, comensa a repartir bastonada que canta 'l credo, trenca 'ls idols, desfà reputacions, tira per terra famas, desentronca la corrupció, dissipa las tenebras, agafa, rebrega, trepitja, romp, crema y reduex a pols tradicions, costums, memorias, consueuts y obras que havian conseguit fer rotlo y donar a sos autors gloria y possetas. No es un ser vulgar y petit, no es una individualitat de tres al quarto, no es un manobra de la literatura, no, lo qui empen una obra tan colossal; no es un soldat quinto y mal armat lo que 'n singular batalla volta, enrotlla, vens y destrossa lo numerós exercit dels literatos pervertits; no es un aucell de primera volada lo que ab la sanch dels esparvers mulla son bech; no es un rat de iglesia lo que s' atreueix contra 'ls nocturnos gais que s' havian apoderat del campament; no un xanguet lo que tira 'l guant als liburons y feras marinas que s' escapan de sa furia ab un capussó; no es una onadeta la que fa cara a la inmensa mole del Occéano que recula esporuguit; no es una cerilla de dos quartos la que illumina la lóbrega mansió en la qual solament havia regnat l' ignorancia, no; empresa tan ardua, empresa de tanta trascendencia, proesa tan heroica solament està reservada als gegants en talent, en ciencia, en cor y en estatura. Júpiter allà en sos alts designis, en sos inescrutables arcanes, té desde immemorials generacions escrit lo nom d' aqueix messatger, d' aqueix campió, d' aqueix Tità, d' aqueix semi-deu, qual lloch està vacant al costat del Pare dels Deus mentres que son enviat està complint sa elevada missió en la terra, a la qual va enviarlo dotantlo de quantis dons, y propietats disfrutau los habitants de son imperi.

En dos sers principalment s' ha manifestat la mà del Tonant; si, sa mà; puig un home de carn y hossos com nosaltres no era capàs de las empreses que portaren ells a cap durant sa vida; en dos individus s' han observat en grau superlatiu las circumstancias que adornavan als heroes dels antichs temps qual nissaga sembla reproduhida en los dos personatges que portan lo titol de aquest article; ja per lo fi perque son enviats, com per lo maravellós modo com compleixen son objecte; en dos notabilitats volgué Júpiter ressucitar los gloriosos temps que preceberen a la edat d' or; si en dos, en D. Quijote y en son amic D. Lluís Carreras; digne l' un del altre, identificats tots dos, de las mateixas afecions, de las mateixas aspiracions; de 'ls mateixos desitjs, de iguals gustos, de iguals ocupacions. Dos ideas que no poden separadament existir, que no poden concebirse independentment y que la existencia de la una fa necessaria, imprescindible y es originaria de l' altra. Si, originaria: puig si 'l de la Mancha acabá ab la caballeria andant que florexia en sos temps, si en singular batalla vensé y humiliá a los millors caballers que 's coneixia, lo de Malaró ha de acabar ab lo mal-gust literari que domina en nostra època, y a sos esforços han de sucumbir los primers atletes de la literatura moderna.

(No volém posar de relleu aquí altres punts de contacte entre 'ls dos personatges, perque serán objecte d' altres articles.)

Jo us saludo, númens immortals dignes de ser cantats per altre cego de Chio! jo us saludo, genis sublimes, creacions olímpicas, en qual venas corre la sanch del fill de Saturno? ¡Dixosa edat y seggle dixós la nostre, en que 'ls Fats benéfichs han vol-

guts donarnos l' exemple d' un d' aquells tant comuns en remots temps als quals los antichs apellidaren daurats! S' acostia lo regnat del renaixement del bon gust en arts y lletras; los sintomas son infalibles. No pot tardar. Aqueixas revolucions no s' succeheixen molt sovint, pero quant venen son de una importancia incalculable, que resalta mes per las passions que 's desencadenan contra 'ls que sobre sas espalllas emprenen obra tan colossal. Eix fenómeno sempre va precehit de la aparició de un home grant; l' home gran ja es aquí, lo fenómeno, donchs, no pot ser lluny. L' enveja 's mossega 'ls llabis de rabia y tren lo cap rencorosa mirant de reüll al atleta que tal emprén; l' odi escampa enmaldinada baba per tot arreu, amagantse traïdor per entre l' herba, com la víbora, aguaytant ocasió propicia per ferir al viatjer; la ignorancia lexeix un negre y lapahit mantell pera cobrir lo mon y deixarlo en tenebrosa nit: mes, vans serán sos esforços devant los del insigne campió, del Hércules modern. Vans serán si, com los esforços de la enveja, del odi y de la ignorancia foren insuficients pera que Colon deixás de trobar y regalar a sa patria un mont desconegut; com també vans foren los de las furias infernals pera impedir a Galileo que renegás de sos descubriments; com vans foren los esforços del Ajuntament pera impedir que s' edificás en la plassa de Catalunya; com vans los esforços dels accionistas pera obtenir lo cobro dejs cupons; com vans los esforços d' en Miquel y Badia per obtenir la herencia d' en Píeffrer; y com vans son los vanos de can Bach y can Fradera.

Nostre héroe no s' acobarda, no tem; desprecia aqueixas passions. Sa grandesa d' ánimo lo posa per sobre semblants vulgaritats: té lo cap massa alt pera que puguin clavar en son front cap fletxa sos enemichs. Semblant a Aquiles, pot ser únicament del taló del peu esquerre es vulnerable. No podia ser, no, un qualsevol que s' atrevis a tant. Era precis que 'ls Deus hi prenguessen cartas. Júpiter al enviarlo li doná 'ls llamps que li fabrica Vulcà pera que pogués aniquilar a tothom; Neptú li suministrá una gerra d' aigua salada pera que pogués emprarla en la conservació de sas obras; Pluton li dongué las claus dels inferns pera que pogués enviarhi als réprobos; Momo li dongué poder pera burlarse de tothom; Marte lo va armar de cap a peus pera que fos invulnerable; Eolo li concedí lo domini dels vents a fi d' emportarsen d' una bufada quant han produhit los seggles; Esculapio li infundi coneixements pera que pogués immortalisarse ab la invenció del ÉTER; Morfeo li doná uns polvos pera fer adormir ab sos escrits; Prometeo li va donar lo foc que robá del sol pera que cremás sempre en son cap la flama al geni; Hércules li cedi sa forsa y massa pera destruir lo que s' oposás a son pas; y las deas no volent esser menos que 'ls deus li concediren Minerva la sabiduria; Pandora la caixa, y per fi Ceres la dea de la agricultura, li enviá un quinqué de palla pera que pogués fersen un barrel.

Dotats de tantas virtuts, propietats y gracias es com pot cumplir son objecte únicament. Sols aixís pot ell acabar la obra, y coronar son edifici.

Pero ¿qui es aqueix que mou tanta brega? ¿qui es aqueix que aixeca tanta polsaguera? ¿es home ó qué? ¿es ángel ó dimoni? ¿es númen, geni ó esprit? ¿qui es aqueix que simbolisa una idea necessariamente unida a la que guia los passos del héroe de la Mancha? ¿es un ser àtich, ascètic, místich, romántich ó clàssich? ¿es un deliri per la imaginació febril creat ó una realitat ab camas? ¿es una sombra, fantasma ó visió? ¿es nigromántich, màgich, matemàtic ó bucòlic? ¿es un cándido, un domine, ó un Cíclope? ¿es un exámetro ó un pentámetro? ¿es un lirich, poètic ó prosàic? ¿es un crítich ó un látigo? ¿es un ser estètic, típic ó mimich?

Es... l' autor del ÉTER.

JOANET.

A UNA PAPALLONA.

—¿Ahont te 'n vas papallona?

—¿Hont te 'n vas tan prop del flam?

—Sa llum mes bellesa 'm dona;
Jo me n' hi vaig perquè l' am.

—¿Oh que si massa t' hi atansas
Eixa llum te cremará.

—Fa temps que mas esperansas
En ella tan sols hi há.

—Papallona encisadora,
Cendra prest serán las galas..

—L' amor tan sols me devora,
L' amor impulsa mas alas.

—¿Oh que n' els de cega y vana;
Sera l' amor ton verí...
Mon cor per ton be 't demana
Que fuges prompte d' aquí.

Si cercas acas la mort
Ben cert que la trobarás
Morir cremada es ta sort!
¡Ayl y ben prest moriras.

¡Y si ignoras tal vegada
Ta sort ab lo cor senzill!
Papallona malanada,
Be n' es gran lo teu perill.

—¿D' aqueixa llum a la vora
Tan mala senda 'm senyalas?
¿Y si l' amor me devora
Y si ell impulsa mal alas?

Mes no; no pot ésser no
Que m' abrase 'l flam dell llum
Ell sab que l' estimo jo;
Y l' amor tambe 'l consum.

¿Quins raigs tan bells esparbilla
Per l' espay que l' environa!
Es sols pel flam que axí brilla
Lo cor de la papallona.

Altres me tindran enveja...
¿Que me 'n tingan, hermós flam!
A ta llum que m' hermoseja
Li diré sempre jo t' am'.

—Papallona n' es traïdora
Eixa llum que tant estimas
¿Com t' enganya! no t' adora!
Y 't malara si t' hi arrimas.

—¿Mortal, no veus com desitja
Lo flam besarme? ¿no ho veus?
L' aura del amor lo pitja
Y compleix los desitjs meus.

¡Ah! jo may ne pararé
De dar voltas al entorn
Y tan sols adoraré
A la llum desd' aqueix jorn.

Y la folla papallona
Al cap de poch de volar,
Vegé de sa companyona
Lo vil y fals estimar.

La flama ab una abressada
Li doná traïdora mort
¡Papallona malanada!
¡Be sabia jo sa sort!!

MARTINET.

DESDE BARCELONA FINSL... ALLÀ MATEIX.

IMPRESSIONS DE VIATJE.

IV.

S' acaba lo viatge 'n carril.

Conclusió.

—No 's pot aguantar!—deya la criada lapantse.

—I nas ab lo mocadó de la butxaca.

—No la sent vosté?—digué jo al senyor de pès qu'era el únich que tenia 'l nas al aire libre; ¿no la sent? ¿sembla impossible!

—No sento rè.

—No veu qu' es sort, observá la senyoreta tapada.

—Sent sort no 's estrany que no ho senti, digué ab tota convicció la criada de la senyora desmayada.

—Donchs jo vaig á provar si 'l gos també es sort... Vull probar si sentirá aquesta puntada de peu;—va dir fent lo que deya lo jove elegant.

Lo gossel com si tingués rahó, se va posá á cridar; sa mastressa com si tingués culpa se va posá á plorar.

—Per la mort de Den, senyor, no pegui al meu Abelardo, que la pobre bestia está acostuada á cda demati que la criada lo tregui al carré pera que pugui... y com avuy no ho ha pogut fer... es clar!

—Per mas desgracias, senyora, que si fos espés ja fora mes passadó!

—Pobre Abelardo!... pobre!—deya la senyora de cartró tot posántse á la falda y tapantlo ab son vestit—cregui que ho ha fet sense cap mala intenció...

—Prou ni ha, senyors,—los interrompi jo; prou ni ha, no remeném mes aqueixa questió, pus com deya aquell castellá *peor es meneallo*... ¿No seria millor y més galant que 'ns ocupessim de la senyora?

—Té rahó, digueren tots.

Y tornarem tots á dirigir la vista y á rodejar á la senyora Leonor ó Blanca, que mentres tant s'havia serenat completament.

—¿Com se troba, Leonor, li digué jo.

—¿Li ha passat ja, Blanca? digué 'l jove elegant.

Ella en lloch de contestarnos se tapa la cara ab lo mocadó posántse á sobre las mans com si hagués temut que á través del mocadó l'haguessim vista.

—¿Es possible,—li digué jo veyent que no contestaba,—es possible que després de dos anys de no haberla vista, avuy que la casualitat me posa al davant seu, me fassi semblant paper?

—¿A mi 'm sembla que somio, anyadí 'l jove elegant, mirantnos á ella y á mi ab estranyesa;—vosté es la Blanca... y si nó es la Blanca ¿qui es?

—La negra ó sia la meua senyora, digué un senyor bastant lleig que havia obert la portella del vagó y allargaba la mà á la senyora ex-desmayada mirantnos y fent la mitxa rialleta.

La entrada d' aqueix senyor que s' endugué á la dama misteriosa, s' espica dient que habiam arribat á la última estació sense que nosaltres preocupats com anavam ho haguessim notat.

Aquet desenllás per tots tan imprevist nos deixá á tots ab un pam de nas.

Pero haviam ja acabat lo viatge en carril y 'ns despedirem tots escepte 'l jove elegant que habentme dit que tenia que parlarne y fent per casualitat lo mateix viatge que jo, li vaig proposar pujar en una tartana puguent d' eix mode dirme lo que volia durant lo viatge.

Fi del viatge.

Al sortir de la estació y dins de la tartana atravessarem un poble, que més que poble semblava un immens jardí del que 's desprenia tant suau olor que 'm eregué tranportal en una perfumeria.

Sortint del poble, y veyent que 'l jove elegant seguia ensemismat me vaig veure obligat á dirli.

—Si te ganas de dirme alguna cosa...

—¿Ab! sí.

—L' escollo.

—¿Ja ha vist lo que 'ns ha passat?

—Massa.

—¿Y vosté la coneixia?

—Massa. ¿Y vosté?

—¿Que si jo coneixia á la Blanca!

—Deu volguer dir la Leonor.

—Per mi s' ha dit y 's diu Blanca.

—Per mi Leonor.

—Potser la confón. ¿De que la coneix vosté y dispensi?

—Del teatro...

—Jo també.

—Era bailarina...

—Aixó mateix.

—Y va ser mon primer amor...

—Y 'l meu.

—Després de sis mesos de una passió com sols nosaltres, millor dit, jo podia sentir...

—Va desaparèixer...

—Segurament perquè vosté ja no tenia un quarto.

—¿Qui li ha dit? ¿com ho sab?

—¿Com ho sé? Ho sé perquè á mi 'm va passar lo mateix que á vosté, quant vaig acabar los quartos veyent que cada vegada que me 'n demanava tenia lo sentiment de dirli que 'ls havia acabat...

—Per no darti més sentiments vá desaparèixer.

—Vosté ho ha dit.

—¿Qui deu ser pús aquell senyor que l' esperaba?

—Un infelis qu' encara no ha acabat los quartos.

—¿Sembla impossible qu' hi hagi donas semblants!

—Lo que sembla impossible es q' hi hagi homes que creguin á cap dona. Pero miri, deixemho corre, no hi pensém més y pús ja 'm arribat á... *allá mateix*, baixém y esmorsarém.

—Baixém, donchs, y esmorsém.

Baixarem y esmorsarem... á casa la Serafina, pús que 'ns trobavam en Pedralves. Mentres esmorsabam ab la satisfacció ab qu' esmorsar saben dos jovers de vintidos anys, nos lamentarem de que 'ns faltés una cosa... Una noya maca al costat.

¡Pedralves! ó dítxos Pedralves, y quantas bromas de jovers trempats no 'ns podrias explicar si parlar puguessis! Y quant y quant sospirs, encar que barrejats ab mató, no has vist menjar pels amants platónichs que venen aquí á buscar la tranquilat y sobre tot la llibertat que no trovan en lo *jesbalot del món*! Y quantas paraulas més dolsas que 'ls mateixos malons no haurás sentit. Y quantas caricies de contrabando de amants *felissos* nos podrias contar! Y quantas promesas y quantas protestas després oblidadas! Y quant desitjos, y quantas mentidas, y quantas esperansas no has fet naxer pera matar al poch temps! Y quantas cosas, quantas cosas podrias dirnos si poguessis parlar y jo tingués temps per escoltarle!

Pedralves, famós y hermós Pedralves, que com á voluptuosa criolla sembla que dormis somni de amor gronxante en la flairosa *amaca* de vistosas flors mentres que vetlla continuament ton somni d' amor lo bell y airós campanar de ton historich monastir, hont fa siggles que dorm sa primera abadesa una filla dels Moncadas... ¡Pedralves... Pedralves adén per avuy y adén has á que puga venir en companyia de una noya maca que sigui la meua xicota... allavoras prometo tornar á venir en sa companyia.

Y ara dispensin que jo ja hi acabat.

RICARDET.

REVISTA.

Ab molt de gust agafém la ploma eixa semmana, perquè podém y devém consignar fets que 'ns omplen de entusiasme y que regosiljan sens duple á la musa de la decadent escena espanyola.

L' aparició del Sr. Delgado á las taulas del Principal, fou un verdader aconeximent y l' públich, com si presentís las glorias que anava á alcançar lo avans dit actor lo colmá d' aplausos desseguida que s' aixecá lo teló, en la funció del dissapte darrer. Era D. Juan Tenorio la obra que 's posava en escena y era un artista com en Delgado lo que l' executaba. Ab aixó n' hi ha prou pera dir que á cada punt lo teatro 's enfonja y que tothom estava duplant en si era realitat ó no, lo que veyia. Los *bo-cadillos* que D. Juan te ab *Lucia* y ab *D. Lluís* van ésser inimitables, la relació dels versos d' amor en

lo quart acte, van arrancar unánims crits d' entusiasme, lo soliloquio que té entre 'ls morts *D. Juan*, no t' millora y... no sabem que dir mes pera fer compendre que 'l D. Juan fet per en Delgado es lo verdader tipo del Tenorio.

Las representacions del drama d' en Zorrilla següen en lo diumenge y en lo dilluns, y que en tots tres dias la gent s' hi feya á cops de puny pera entrar en lo teatro no cal dirho. Devem advertir no obstant que la demés part de la companyia no secundá bé al eminent protagonista, y que 'ls papers no estavan ben repartits, pus nos sembla que 'l Sr. Cepillo debía fer de Comendador y 'l Sr. Morel de D. Diego, perquè lo Sr. Morel no passa de parti-quin, y encara Déu n' hi do. Per ço desitjariam que la empresa se proporcionés un bon segon actor.

La Oracion de la Tarde fou lo drama—y no la comedia com diu lo cartell—destinat á posarse en escena lo dimecres últim. Anarem al teatro convensuts de que 'ns agradaria la funció, pero no de que arribés á arrebalarnos. Tant se sap caracterisar lo Sr. Delgado, que al véurerlo en lo paper de D. Diego, duplarem entre si era ó no lo mateix actor que dos dias avans havia representat lo Tenorio. La penúltima escena del segon acte la elevá fins á las estrellas y 'l públich impresionat á no poguer mes lo colmá de nutrits aplausos y 'l feu eixir á las taulas després d' haverse ja acabat l' acte. Pero las situaciones en que estigué inimitable lo Sr. Delgado foren las dos darreras escenas del últim acte. A cada cuarteta que declamava, se sentian entusiasmas *bravos* y quant llegí la carta feu maravellas. Y al véurer á sa filla y al resar poch temps després, interpretá lo paper sublimement, mentres tothom estava plorant á llágrima viva. ¡Digne actor lo qui sab portar al espectador á la situació que representa! ¡Digne actor qui sab fer plorar al públich! perquè eixas llágrimas que primerament son dedicadas á la acció fingida del drama, se converteixen prompte en llágrimas d' entusiasme y d' admiració. Tots los demés papers foren mol ben executats també y tant la Sra. Serrano com lo Sr. Domingo, tant las Sras. Liron y Orgaz com los Srs. García y Torres, tots se lluhiren. ¡Com se coneix desseguida la mà d' un bon director y l' exemple d' un excelent artista! Al Sr. Domingo lo felicitem; primerament, perquè no ha fet quedar malament al Sr. Delgado, y en segon lloch perquè te mes mérit del que 'ns creyam.

La Oracion de la Tarde nos porta á la memoria molts observacions sobre 'l teatro espanyol. Eix no es mort com molts creuen, ni va agonisant perquè no tinga elements de vida, no; va agonisant perquè li falta protecció, perquè li falta un director actiu que 'l guii, pus de bons escriptors y de bons actors, ne té molts. Una de las cosas que influeixen més en la decadencia de l' escena es la creació de societats dramáticas, com Cervantes, Minerva y Quevedo y to a aqueixa farándola que no fa mes que magastiar lo temps y corrompre lo gust, com los dracons de l' arde. ¿Y perquè las empresas han de consentir en llogar lo teatro? Dirán que als seus interessos així los convé, pero se 'ls pot respondrer ab eixa pregunta. ¿Acás lo teatro es una casa de comers en lloch de ésser lo temple de l' art? Suposin que un qualsevol se presentés á un empresari y li fés proposicions molt bonas, en quant á interés, de arrendar lo teatro pera posarhi patatas, gonsentiria l' empresari en tal pacte per mes que l' arrendador li donés mes del que li donan las funcions dramáticas? Donchs aixó fan ab las societats, que no son mes que magatsems de mal gust y tonterias.

En lo teatro del Liceo se representá també lo *Don Juan Tenorio* y tots los actors, escepuant al qui feya de Comendador y al que feya de D. Lluís, se lluhiren molt, especialment la Sra. Losada y lo Sr. Aguirre.

En lo dimars últim estrenaren la comedia de Nuñez de Arce, *Quien debe paga*. L' argument es gastadíssim, y en presentar-lo no hi ha tanta novetat com volgueren suposar los periódichs de Madrid. Te alguns pensaments bonichs y algunas escenas in-

teressants, pero també 'n té moltes de falses.

En lo teatro Romea també, com se suposa, tingué lloch la representació del Tenorio y de la execució mes val no parlarne.

Lo dijous últim se representá a tra vegada la *Rosa blanca*, y francament, nos sembla que lo que fa 'l teatro catalá es abusar del públich. Si fes funció diària no hi hauria res de particular en que la posés en escena, 6, 7 y 8 vegadas seguidas, pero fent funció semmanal, no pot passar, perquè 'l públich durant dos ó tres messos está veient coses de 'n Pitarra. La *Rosa blanca* podrà ésser tan bona com vulgan, mes los amants de la literatura catalana desitjan véuer varietat y novetat. Si l' empresa 'ns respon que Teatro catalá vol dir Teatro Pitarra, dirém que te rabó.

Varem assistir á la representació de la comedia bilingüe del Sr. Busquets, titulada *A la quarta pregunta*, y tant la obra com la execució deixaren molt que desitjar.

BRAMS.

—¿Cóm es que ara may te veig, Antonieta?

—¿Encara gosas parlar? Ja no m' estimas. Abans me esperabas sempre á la cantonada quand plegaba; ara...

—No veus que llavors podia entretenirme llegint los anuncis per disimular.

—¡Malvinatge 'ls kioskos!

Quant tu surts á la finestra
locan dos sols al carrer...
¡llástima que 'siguís bornia,
que n'hi locarian tres!

Avuy dóna la segona funció en lo elegantet' teatro de Jovellanos la nova societat dramática titulada «Cervantes». Ja son moltes las societats de la mateixa índole que existeixen en Barcelona. Nosaltres no podem menos de fer constar la satisfacció que 'ns causa lo poguer dir aquestas paraulas; tota vegada que son una prova de que la juventud del dia aprecia en lo molt que val al Art dramátich y busca medis de distracció honestos al mateix temps que instructius.

Un advocat que feya la defensa de un plet, fou tan difús en ella y s' entretenia tant en pormenors; que 'l president se va véuer obligat á dirli:

—¡Al grá! ¡al grá! Senyor advocat, deixi corre la palla...

—De tot necessita 'l Tribunal... contestá 'l defensor ab tota la serietat del mon.

—Escolti, home, vosté que sab de lletra y hasta ha estat secretari del ajuntament de la Bordeta, donguim un consell. Hi ha un jove guapo, molt guapo que reuneix totes las *siscunstancias* menys la de tenir quartos: lo tal jove 'l tinch tot lo dia ficat á casa fent broma ab las noyas, tirantlos amoretas y fins de vegadas, com qu' es una miqueta músich, tocantlo lo pandero, de modo y de manera, que me las té tan engrescadas que... ¡vaja 'l vull treure...! Diguim donchs: ¿com ho faria per treurel?

—¿Es dir que vosté 'l vol treure?

—Si senyor, es 'l únich que vull, treurel, perquè...

—Pús miri, se 'l menja de manera que se li indigesti, després se fica 'ls dits á la gola y 'l treurá de segü.

Tens uns ulls que 'm donon pena
per son mirar candorós...
pero encara 'n tinch uns altres
que 'm fan mes mal... los de poll.

Quant vas á la font, níneta,
porta 'l cantí mes bonich,
per de la má no 'l deixis
perque no se 'l trenqui allí.

Un busca rahons sis quartos,
cria un home pels carrers,
un busca rahons, senyores,
dono jo per sis calés;
quant un home que ab la dona
passant per allá aixó sent;
se li acosta ab molta mónita
y li diu á mitja veu:

—La dona me 'n busca sempre
y me la van dar per res.

CÓSSAS.

Lo Eccelentíssim Ajuntament sembla que s' ha posat al cap de que ningú 's quedi sense postres. Al que no n' hi donan á casa, pot estar segur de una racció de pols en arribant á la Rambla que no s' podrà queixar.

Per aixó 'l escombran sense regar entre dos y tres de la tarde, hora en que quasi tothom va al café.

Los Senyors adjunts dels Jochs florals sembla que tenen la pell á prova de queixas, y lo que encara es mes: á prova de cóssas. ¿Qué n' han fet del tomo de poesias d' aquest any? ¿Qué pot ser esperan donarlo junt ab lo del any que vé per estalviar l' enquadernació?

Aqueixos dias s' han lleigit dos composicions bonas, molt bonas... sense dir perquè; publicadas en lo *Diari de Barcelona* la una, y l' altre en lo *Principat*. No parlarem del fondo de ditas produccions; pero dirém en quant á la forma... que 'ns vá semblar de fer sabalas.

Hem tingut lo gust de véuer esposat en una de las tendas del carrer de Fernando, un quadret que no deixa de tenir lo seu interés per la manera de estar pintat.

Fins ara haviam vist pinturas al oli, al tremp, á l' aigüada, al pastel, etc., pero francament no haviam tingut encara la satisfacció de véuer quadros pintats al sabó moll.

L' autor de tal quadro á fet mol bè de posar un rotul que esplica l' assumpto.

Nosaltres també coneixiam un pintó que després de pintá un gall vá posar un rotul dessota que deya *Esto es un gallo*.

En bona fé.

Un artista del plá de la Boqueria l' altre dia preguntaba ab un company seu:

—Tú, ¿qué no portas res á la Exposició aquest any?

—No home, no; tinch pó de 'n Carreras.

XARADA.

En castellá es ma primera
un animal casolá;
ma segona per si sola
no te cap significat,
mes s' hi anyadeixes la quarta
indica lo que tu fas
quand parteixes una poma
ó l' afailas y 'l fas sang.
Fa prima y dos, qui está alegre;
pero també molts n' hi ha
que ho han de fer, porque fentho
s' estalvien de plorar.
Ab tersa y quarta 'l pagés,
remou la terra com cal,
y ab quarta y dos apuntala
la paret que está si can.
Del meu tot ne trobareu
en diaris catalans,
prop dels bressols, en los cegos
y també en los Jochs florals.

ENDEVINALLA.

Me fan de moltes materias,
mon destí es viurer tancat,
y per colm de mas miserias
per cremar moro cremat.

GEROGLIFICH.

AL A A PRESIDÍ, DESTERRO,
PRESÓ, RANCI LLEVANT BÓ.

Las sol-lucions al número següent.

SOL-LUCIONS ALS ENTRETENIMENTS DEL
NÚMERO ANTERIOR.

Es tant forta la passió
que per tu alimento, nena;
que tinch lo pit fet foganya
y 'l cort cuil á las graellas.

Lo cervell se 'm ennuvola
perque no trobo un empleo,
¿com ho faré?—Home, 'es facil,
proba si 't farán sereno.

GEROGLÍFICH DEL NÚMERO ANTERIOR.

Un home sense quartos, no es un home.

ANUNCI.

En la impremta d' aquest periódich se fan impresions de tota classe, mes baratet que 'en qualsevol altre part. Qui no ho vulgui créuer que ho probi; ja veurá com li quedarán ganas de tornarhi.

E. R.—ANTON VENTURA.

Imp. de L' ASE, á càrrech de J. Martinez
carré de Robador, núm. 29 baixos.
Barcelona.—1887.